

Zpravodaj

VÝCHODOČESKÉ POBOČKY

České společnosti ornitologické
při Východočeském muzeu v Pardubicích

- * *pozvánka na podzimní schůzi 8. 11. 2008*
- * *proběhlé akce*
- * *sčítání vodních ptáků*
- * *Labutě 2009*
- * *volby nového výboru na jaře 2009*

46
2008

Bez bytu s holými křídly
v mnoha našich střechách bydlí.
A tak aspoň pro ubohé kavky
chceme sociální dávky.
(VŠ 2008)

Milí přátelé ptačího světa,

není to tak dávno, co jste drželi v rukou předchozí číslo Zpravodaje, v němž jsme vás především aktuálně informovali o zářijové exkurzi do polské Doliny Baryczy. A už je zde číslo další, tentokrát tradičně „předschůzové“.

Tak jako všichni příznivci našich opeřenců jsme se i my „výborníci“ snažili zpestřovat si jarní i letní dny pozorováním, odchytom nebo průzkumem ptáků v terénu na našich více či méně stálých lokalitách. Kromě toho jsme se ale také snažili plnit úkoly, které jsme si jako výbor vytyčili na letošní rok a připravovat program pro vás, členy naší pobočky. Proto se například v létě výbor sešel na pracovní schůzce v Chocni s redakční radou webových stránek pobočky, aby projednal koncepci, podmínky a další témata, týkající se provozu webu. Pracovalo se také na přípravě dalšího čísla sborníku Panurus a i v letních měsících jsme se účastnili několika správních řízení, týkajících se ptáků. Asi nejvíce pozornosti jsme věnovali přípravě exkurze do Polska, která kromě části odborné přispěla k utužování spolupráce s polskými kolegy, vzájemnému poznávání se našich členů, i k získávání členů nových z řad mladých zájemců o ornitologii. Vyprávění dvou účastníků exkurze naleznete ve Zpravodaji, podrobněji i s fotografiemi si o ní můžete přečíst na našem webu. Na poprázdňinové výborovce jsme mimo jiné jednali o revizi členské základny. Jelikož několik členů pobočky dlouhodobě neplatí členské příspěvky ani do ČSO, ani do VČP ČSO, zaslali jsme těmto lidem výzvu k neprodlenému doplacení příspěvků. Těm, kdo na výzvu nezareagují, ukončíme členství v pobočce ke konci tohoto roku.

V průběhu letních měsíců se mnoho členů pobočky účastnilo různých odchytových akcí na východočeských rybnících. O těchto odchycích jsou zprávy na webu VČP ČSO. Během října na několika místech východních Čech proběhly akce ke Světovém festivalu ptactva pod pořadatelstvím našich členů. V záplavě nejrůznějších činností, spjatých s ornitologií a ptactvem, které nás v letošní sezóně zaměstnávaly, bychom neměli zapomenout ani na monitoring čejky chocholaté. Nezapomeňte včasným zasláním svých poznatků z terénu přispět předání informací, které pomohou zlepšit ochranu tohoto druhu.

Nosné téma naší podzimní schůzce nás zavede sice mezi pěvce, ale doufáme, že díky vašim aktuálním zprávám z letošní sezóny nás čekají i zajímavé informace o dalších skupinách ptactva. Těšíme se na setkání s vámi při podzimní schůzi naší pobočky.

Jiří Mach

Černokněžník vzteky pění,
že v krkavce už se nepromění.
Zas kroužkovatel běsný
nasadil mu kroužek těsný.
(VŠ 2008)

POZVÁNKA NA ČLENSKOU SCHŮZI

POČESTNOST HAVRANOVA

*Sedí havran na hroudě, k lesu smutně hledí,
co mu včera sojka dělá, v hlavě převaluje.*

*Poletím já ke krkavci, snad tam ještě sedí,
on je přece moudrost sama, křivdy napravuje.*

*Letí straka okolo, s ořešníkem klevetí,
vidíš toho hlupáka an tam schlíplý z deště.*

*Uhlídáš, jak ke krkavci pro potěchu poletí,
by on potvrzení dostal, že je mravným ještě.*

*Po krkavci vidu není, neluští on bludy,
místo něho kavka sedí, v očích samý smích.
Havrane tys pomatenec, nejspiš asi z nudy,
pročpak na se bereš vymyšlený hřích?*

*To jen člověk špatně znalý opakuje mylně,
že je havran vrány druhem, spolu do páru.
A jsi-li teď plný studu, jak jsi vnímán vlně,
dvě když vrány lidé našli, myslíš postaru.*

(Tomáš Diviš, 2008)

Krkavcologická říkanka je pozvánkou na podzimní členskou schůzi VČP ČSO která se bude konat **v sobotu 8. listopadu 2008 od 8.30** v přednáškovém sále muzea v Pardubicích.

PROGRAM SCHŮZE:

1. Tématické příspěvky – krkavcovití:

- * **Karel Weidinger** – Podíl krkavcovitých na predaci ptačích hnízd
- * **David Číp** – Krkavcovití ve voliére
- * **Světlana Vránová** – Barevné značení kavek
- * **Světlana Vránová** – Zajímavá pozorování krkavcovitých
- * **Světlana Vránová** – Nocoviště kavek a havranů v Pardubicích
- * **Lubomír Peške** – Zimoviště havranů v ČR a odhad jejich početnosti
- * **Petra Fousová** – Vybrané aspekty potravní biologie straky obecné (*Pica pica*) ve městě a v zemědělské krajině
- * **Petr Suvorov** – Schopnosti učení a smyslové schopnosti straky obecné (*Pica pica*) při predaci ptačích hnízd
- * diskuse, příspěvky z pléna – připravte si příspěvky

*Havraní král v doprovodu
letí podél ropovodu.
Vždy s podzimem do Unie
z širé Rusi přicestuje
(VŠ 2008)*

-----přestávka, občerstvení-----

2. Různé:

- * **Pavel Žďárek** – Poznámky k určování pěvců, část II.
- * **Milan Černý** – V kraji labutí
- * **Světlana Vránová** – Akce „Labutě“
- * **Kateřina Svádová** – Projekt mapování hnízdního rozšíření ptáků v Hradci Králové
- * **Jakub Vrána** – vybraná pozorování z „pidi konference“
- * zhodnocení VVT „Podkrkonošská nížina 2008“
- * zhodnocení exkurze do Doliny Baryczy
- * Informace z výboru VČP ČSO a sekretariátu ČSO
- * diskuse, příspěvky z pléna
- * **Lubomír Peške** – Poslední populace ibisů skalních

Předpokládané ukončení schůze: **14.00.**

*Chválila si straka strace
lenivý život bez práce.
Bez důchodu, podpory.
Kradou tyhle potvory
(VŠ 2008)*

Podzimní členská exkurze do Doliny Baryczy v Polsku očima účastníků

První zářijový pátek se autobus plný 34 nadšených pozorovatelů vydal na dlouhou cestu k severu. Cílem exkurze VČP ČSO se totiž stala prastará rybníční oblast, která se rozkládá po obou březích říčky Barycz a podle předem dostupných zdrojů se dala očekávat zajímavá podívaná.

Cesta do Ludwikova proběhla až na „malé“ technické problémy bez nesnází. Podobně dopadlo i stěhování do jedné z místních ubytoven, a tak byl nakonec každý rád, že má kam složit hlavu.

V sobotu ráno na nás čekalo pohádkové počasí a stejně výtečná snídaně, po které jsme se přivítali s našimi průvodci a hostiteli Pawlem Dolatou a Jerzym Bartuzim. Program byl velmi nabitý, a tak jsme neváhali a v doprovodu několika dalších Poláků vyrazili vstříc místním skvostům. Nejprve jsme se zastavili v rezervaci Wydymacz, která se může pyšnit mnoha stovky let starými duby letními, památnými borovicemi a zajímavou architekturou z místní historie. Každý ale očekával, že se půjde „na ptáky“, a ne na prohlídku památek, takže jsme po rozpačitém začátku velmi uvítali, když se před námi objevila první vodní hladina. Na celém rybníce však za pohled stáli jen orel mořský a vodouš šedý. Přejeli jsme proto o kousek dál k dalším rybníkům a mohli si zblízka užívat pohled na pár sýkořič vousatých, který se podařilo přilákat na nahrávku hlasu.

Další zastávka byla v obci Przygodzice. Ta se do našich myslí zapsala nejen díky chutnému obědu, ale je zde také hnízdo čápa bílého, které je již 3 roky sledováno kamerou a obraz je přenášen na internet. Ačkoliv jsou místní vesnice plné čapích hnízd, čápa bílého jsme za celou dobu neviděli ani jednoho.

Na dalších rybnících jsme pozorovali víceméně běžné druhy. Také jsme zjistili, že orli mořští jsou skoro všude a že s kachnami to bude slabé. Při přejezdech mezi rybníky nás Pawel vytrvale informoval o místních zajímavostech, měli jsme tak dobrý přehled o veškerém dění v kraji.

Na jednom z posečených polí jsme zahlédli skupinu jeřábů popelavých, ze které se nakonec vyklubalo hejno o 270 jedincích! Další výjimečný zážitek se nám naskytl u rybníka Grabownica, u kterého je postavena třípatrová pozorovací věž. Na hladině ozářené zapadajícím sluncem se pohupovaly stovky březňáček, roháčů, husy velké, kormoráni, 12 labutí zpěvných a další druhy. Za zmínku také stojí 80 volavek bílých, 16 orlů mořských, 30 jeřábů popelavých a jeden jelen evropský, který se procházel rákosím.

Lokalitu jsme bohužel museli kvůli panu řidiči opustit předčasně a vrátit se do ubytovny. Zde jsme se ale také nenudili. Shlédli jsme komentované záběry z již zmíněného čapího hnízda a také ze zimního odchyty labutí, na kterém vznikla spolupráce mezi VČP ČSO a PwG OTOP. Díky té se vlastně celá exkurze uskutečnila.

Večer pak pokračoval u táboráku, kde si každý mohl opéct svůj vuřt a u plechovky piva povídat až do brzkých ranních hodin.

V neděli jsme vyrazili na Moždžanowské rybníky. Na ptáky jsme ale měli smůlu. Viděli jsme jen vodouše tmavé, bahenní a jednoho ostříže. Na závěr nám zlepšilo náladu hejno minimálně 25 čápů černých, které nám přelétlo nízko nad hlavami, orlovec a hejno padesáti vran šedých.

Poslední tečkou v programu byl oběd, který nám speciálně připravila rodina Girus - na hrázi rybníka jsme si pochutnali na výtečných smažených kaprech a zeleninovém salátu. Pak už následovalo jen loučení, vyprošťování zapadlého autobusu a cesta zpět.

Myslím, že se exkurze zdařila a můj dík patří všem, kteří se na zdárném průběhu exkurze jakkoli podíleli – především však polským kolegům a Světlaně Vránové.

Petr Kafka

.....

Dostala jsem za úkol napsat "něco" o exkurzi do Polska z pohledu účastníka – neornitologa. Průběh akce popsala podrobně Světlana na webu, tak se pokusím o "nezávislý pohled zvenku".

Moje přírodovědné znalosti jsou spíš průměrné a o exkurzi jsem se dozvěděla na poslední chvíli. Přesto jsme s kamarádkou odvážně sedly do autobusu plného ornitologů. Už během cesty se ale ukázalo, že se nemáme čeho obávat – že jsou to lidé sympatičtí a veselí, kteří neztráceli náladu a trpělivost ani při nočním bloudění Polskem, ani při ubytovacích zmatcích.

I nás neornitology překvapilo, že ornitologická exkurze začíná prohlídkou dubů (z nichž hned ten první byl na čímsi dvorku, obklopený haraburdím a sloužil jako kurník pro domácí drůbež) a pokračuje návštěvou loveckého zámečku.

Ale pak už ptáci přišli v množství více než dostatečném. Na některé stačil i náš malinký "turistický" dalekohled, na jiné nám občas někdo půjčil i lepší techniku. Z našeho "neornitologického" pohledu bylo značně zajímavé pozorovat nejen ptáky, ale i desítky ornitologů, vybavených dalekohledy, foťáky, nahrávkami hlasů, nadšeně sledujících rybníky (opravdu bylo co sledovat) a dohadujících se např. o počtu orlů mořských v dálce.

Exkurze byla i pro nás moc zajímavá, určitě jen tak nezapomeneme na koupající se mořské orly, spoustu jeřábů, jelena chladícího se v rákosí, volavky... Hodně zajímavá byla samozřejmě prezentace sledování hnízda bílých čápů.

Díky, že jste nás vzali s sebou !

Lenka Navrátilová

*Ořešník rád kozí mléko,
smění vždy deko za deko:
za limbové oříšky
koza mu dá do dížky.
(VŠ 200)*

*Sojka zas mariáš hraje,
prohraje však hnedle zkraje.
Čtyři barvy, to je pech,
vyzná se jen v žaludech.
(VŠ 200)*

INTERNÍ GRANTY VČP ČSO

Pobočka poskytuje grantové prostředky

a) 2008

V letošním roce byly poprvé rozděleny pobočkové finanční prostředky v rámci interního grantového řízení. Výbor rozhodl o uvolnění částky 20.000,- Kč. Díky mimořádnému daru, který poskytli naši členové T. Bělka, T. Diviš, M. Fejfar, V. Koza a P. Žďárek s cílem podpořit grant, se konečná částka na tyto účely rovnala 30.500,- Kč.

Výbor se rozhodl na základě posouzení ustanovené komise podpořit žádost J. Bartoníčka na provoz žákovského ornitologického kroužku v Hořicích (3.000,- Kč), žádost F. Bárty na koupi stativového dalekohledu k akcím pro veřejnost (12.500,- Kč) a žádost pracovní skupiny ČSO pro Ornitologický park Josefovské louky (M. Hromádko) na tisk brožury (15.000,- Kč). Na základě aktuálních potřeb (mezinárodní přesah projektu OP Josefovské louky) a vzájemné dohody se posledně uvedená částka převádí k původnímu využití do dalšího roku.

b) 2009

Výbor pobočky rozhodl i v roce 2009 nabídnout možnost získání finanční dotace pro své členy v rámci pobočkového „grantového řízení“. Cílem je podpořit tradiční nebo i mimořádné aktivity, které naši členové pořádají a realizují na území východních Čech. Výbor vyčlenil pro tyto účely celkovou částku 15.000,- Kč, s podmínkou vyčerpat případně poskytnutý příspěvek interního grantu v průběhu roku 2009. Výše jednotlivých dotací bude závislá na konečném počtu podpořených žádostí, které je nutno na adresu pobočky doručit do 30.ledna 2009. Žádost v jednoduché podobě lze získat na poštovní adrese hospodáře pobočky, též na ma@gy.svitavy.cz a na webu pobočky www.vcpcso.cz.

Požadujeme, aby žádosti byly zejména na takové služby a nákup materiálu, které jdou jednoduše vyfakturovat nebo doložit nákupním dokladem. Může jít například o nákup propagačního materiálu, vybavy a pomůcek pro terénní výzkum, náklady na zhotovení letáku, publikace a podobně. Preferovány ale budou aktivity směřující k zajištění terénního výzkumu a vybavení pro koncepčně pracující jedince (skupiny). Výbor nestanovuje předem počet podpořených žádostí, ani jejich jednotlivou finanční částku, a vyhrazuje si právo jí nepřidělit, resp. přidělit pouze její část. Grantové prostředky pobočky se mohou stát součástí jiných grantových dotací a jejich poskytnutí pobočkou není limitováno případnou spoluúčástí žadatele. Podmínkou k účasti jsou též vypořádané předchozí závazky z minulých ročníků grantového řízení. K výběru žádostí bude vytvořena komise, která se bude skládat zejména z členů pobočky, kteří nejsou zároveň členy výboru. Výsledky výběru žádostí budou sděleny nejpozději v době konání jarní členské schůze v roce 2009.

Jiří Mach

NOVINKY NA WEBU VČP ČSO

Od letošních prázdnin rozšířil redakční radu webu VČP ČSO další člen. V současné době tedy pobočkové stránky spravují čtyři redaktoři – Josef Vrána (Náchod), Světlana Vránová (Pardubice), Jakub Vrána (Svitavy) a jako bílá vrána mezi námi Jiří Mach (Svitavy).

Pravidelní návštěvníci pobočkových webových stránek jistě zaregistrovali změny, které se na webu odehrály. Díky spolupráci s několika jednotlivci se nám daří udržovat velmi vysoké tempo ve vkládání nových aktualit. Zvláště bychom chtěli vyjádřit poděkování ex-

ternímu dopisovateli p. Pavlu Kverkovi z Kněžmostu.

Pokud kdokoliv z vás máte něco, co byste chtěli na webu prezentovat, pošlete svůj příspěvek kterémukoliv z redaktorů.

Od srpna byla spuštěna stránka „Cesty za ptáky“, kde si můžete přečíst vyprávění členů pobočky o jejich zahraničních setkáních s opeřenými přáteli. Pokud byste někdo chtěl přidat svůj příspěvek, obraťte se na Kubu Vránu. Od října funguje stránka „Tvorba“, kde chceme zveřejňovat vaše drobná i větší literární dílka. Prozatím si zde můžete přečíst ornitologická čtyřverší Vládi Šoltyse. Ve fotogalerii přibylo 50 fotek z exkurze do Polska. Kdokoliv z vás zde může prezentovat fotografie z ornitologických akcí, které pořádáte nebo se jich účastníte. Stačí zaslat fotky na adresu administrátora. Od konce října je na našem webu stránka s informacemi o tom kdo jsme a co děláme rovněž v angličtině – za překlad děkujeme Janě Bělkové.

Od konce ledna sledujeme návštěvnost webu pomocí služby Google Analytics. Za období posledních 9 měsíců (274 dnů) bylo systémem zaregistrováno celkem 13 717 přístupů (49,88 denně) z 29 zemí. Nejvíce prohlíženou stránkou byla mimo aktualit úvodní strany komponenta faunistika a přehled hnízd čápů bílých v Královéhradeckém kraji. V srpnu byl web zařazen do systému Birding Top 500, v kterém se dle návštěvnosti pohybuje mezi 180 až 230 místem.

Světlana Vránová & Josef Vrána

*Vrána nese děcko
leč není to všecko.
Letem notně zahřátá
vleče totiž trojčata.
(VŠ 2008)*

INFORMACE VÝBORU

Volby nového výboru naší pobočky

Výbor VČP ČSO tímto upozorňuje, že na jaře roku 2009 skončí jeho aktuální volební období, takže schůze, konaná tradičně na přelomu února a března, bude zároveň schůzí volební. Možná někomu přijde dvouletá perioda příliš krátká, všechny pobočky jsou ale vázány Stanovami ČSO, které délku volebního období jednoznačně určují.

Příští výbor tedy bude zvolen opět na období 2 let. Předpokládáme zachování současného počtu členů (5 osob), a to z několika důvodů:

- lichý počet je vhodný při nejednotnosti v hlasování, navíc v případě odstoupení jedné osoby nedojde k porušení stanov,
- při vyšším počtu se hůře koordinují pravidelné schůze výboru a další podobné aktivity.

Volby proběhnou obdobným způsobem jako před dvěma lety – poštou každému rozešleme hlasovací lístky, které budete moci zaslat zpět na adresu VČP ČSO, nebo je odevzdat přímo na volební schůzi, kde již žádné další lístky k dispozici nebudou.

***Vyzýváme tímto všechny členy VČP k zaslání kandidátských návrhů
do nového výboru v termínu do 15. 1. 2009.***

Hlasovací lístky se seznamem kandidátů a podrobnostmi k volbám obdržíte s příštím číslem Zpravodaje přibližně v únoru 2009.

Za Výbor VČP ČSO Martin Fejfar

31. 10. 08 končí termín, který sekretariát ČSO určil pro **dodání výsledků celostátního monitoringu čejky obecné**. Prosíme všechny mapovatele z Královéhradeckého a Pardubického kraje, aby kopii zprávy, kterou budou posílat do Prahy, zaslali také východočeskému koordinátorovi Václavu Kozovi (koza@pla.cz), který data zpracuje na regionální úrovni a zároveň je může porovnat s údaji z let předešlých, kdy zmíněná akce na celorepublikové úrovni neprobíhala. Budeme vděční i za zaslání starších dat.

15. 11. 08 – seminář „**Ledňáček říční, jeho ochrana a výzkum**“ ve Vlašimi; jednodenní setkání zájemců o výzkum a ochranu tohoto druhu; pořádá ZO ČSOP Alcedo Vlašim (pavelcech@tiscali.cz)

22. – 23. 11. 08 – **Aktiv kroužkovatelů** v Litomyšli; tradiční setkání kroužkovatelů, pořádají Společnost spolupracovníků Kroužkovací stanice Národního muzea Praha, Kroužkovací stanice Národního muzea Praha a Česká společnost ornitologická.

29. 11. 08 – členská **schůze České společnosti ornitologické** v Praze; koná se na obvyklém místě (ZŠ U Vršovického nádraží 1, Praha 10 - budova naproti železniční stanici Praha-Vršovice), další podrobnosti nebyly v době zpracování Zpravodaje známy.

Sčítání vodních ptáků – bude probíhat jako každou zimu, tentokrát však v pěti termínech.

15. - 16. 11. 2008

13. - 14. 12. 2008

17. - 18. 01. 2009 (mezinárodní termín)

14. - 15. 02. 2009

14. - 15. 03. 2009

Organizátoři vyzývají východočeské ornitology k zapojení se do tohoto sčítání.

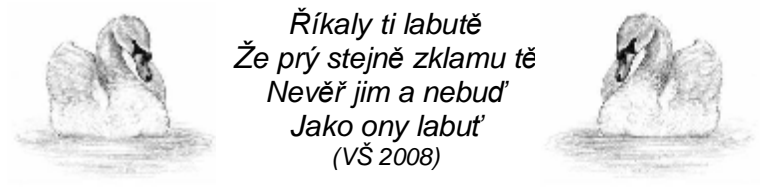
Další informace se dozvíte na schůzi, popř. u jednoho z organizátorů, Pavla Bergmanna (scitani.stc@email.cz).

LABUTĚ 2009

Po úspěšné kroužkovací akci, při níž bylo v lednu 2008 okroužkováno 50 labutí jsme se s polskými kolegy a kroužkovací stanicí dohodli na rozšíření projektu na celkem 3 roky. Další akce proto proběhne 2. – 5. 1. 2009, opět v Hradci králové a v Pardubicích podmínky budou stejné, jako v roce 2008.

Podrobněji o chystané akci budete informováni na schůzi, konkrétní informace budou uvedeny na webových stránkách pobočky a přihlášeným zájemcům je zašlu osobně. S veškerými dotazy se obraťte na mě (nejlépe mailem na sve.crow.crow@volny.cz).

Světlana Vránová

ZPRAVODAJ – interní periodikum *Východočeské pobočky České společnosti ornitologické při Východočeském muzeu v Pardubicích* (kontakt: Zámek č. 2, 530 02 Pardubice, www.vcpcso.cz, e-mail: vcpcso@centrum.cz, účet: KB a.s. Pardubice, 19-8214740297/0100). Číslo sestavila: Světlana Vránová. Ilustrace (krkavcovití ptáci, labuť) © Alice Janečková, sýkořice vousatá © Jana Kufová; čtyřverší Vladimír Šoltys. Příspěvky zasílejte na adresu pobočky Zámek 2, 530 02 Pardubice nebo na e-mail vcpcso@centrum.cz.